NORAKSTS
Lieta Nr.A42441308
AA43-1131-09/4

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2009.gada 20.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja L.Slica,
tiesneši Ļ.Kušnire un M.Vīgants,

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Jureks un Ko" pārstāvim *D.A.* un *J.R.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes valsts akciju sabiedrības „Privatizācijas aģentūra" pārstāvim Armandam Bobrovskim,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Jureks un Ko" pieteikumu par valsts akciju sabiedrības „Privatizācijas aģentūra" 2006.gada 20.decembra lēmuma Nr.231/1655 atcelšanu, sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Jureks un Ko" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 4.septembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Ministru kabineta 2006.gada 12.maija rīkojumu Nr.336 „Par valsts īpašuma objektu nodošanu privatizācijai" nekustamais īpašums Rīgā, */adrese/* (turpmāk – nekustamais īpašums), nodots privatizācijai.

Valsts akciju sabiedrības „Privatizācijas aģentūra" (turpmāk – Aģentūra) valde ar 2006.gada 19.oktobra lēmumu Nr.193/1318 sabiedrībai ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) „Jureks un Ko" kā nekustamā īpašuma nomniekam atzina pirmpirkuma tiesības.

Ar Aģentūras 2006.gada 21.novembra lēmumu Nr.212/1479 apstiprināti nekustamā īpašuma privatizācijas noteikumi (turpmāk – Privatizācijas noteikumi).

Ar Aģentūras 2006.gada 20.decembra lēmumu Nr.231/1655 (turpmāk – Lēmums) nolemts atzīt SIA „Jureks un Ko" apliecinājumu par gatavību privatizēt nekustamo īpašumu par atbilstošu privatizācijas noteikumiem, pārdot nekustamo īpašumu privatizācijas noteikumos paredzētajā kārtībā par Ls 757000, noteikt, ka 10 dienu laikā pēc Aģentūras rakstiska uzaicinājuma saņemšanas jāsamaksā Aģentūrai nekustamā īpašuma nodoklis.

2007.gada 19.janvārī starp Aģentūru kā pārdevēju un SIA „Jureks un Ko" kā pircēju noslēgts nomaksas pirkuma līgums par nekustamā īpašuma pirkumu.

2007.gada 22.februārī Aģentūra pieņēma lēmumu Nr.35/280, ar kuru nolēma uzskatīt nekustamā īpašuma privatizāciju par pabeigtu, jo visa pirkuma maksa ir samaksāta.

[2] 2007.gada 21.novembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts SIA „Jureks un Ko" (turpmāk – pieteicēja) pieteikums, kurā lūgts atcelt Privatizācijas noteikumus un Lēmumu, uzdot Aģentūrai noteikt nekustamā īpašuma vērtību atbilstoši Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma (turpmāk – Pabeigšanas likums) 8.panta pirmajai un otrajai daļai un Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumiem Nr.642 „Noteikumi par apbūvēta zemesgabala vērtības noteikšanu privatizācijas vajadzībām" (turpmāk – Noteikumi Nr.642).

2007.gada 27.decembra pieteikuma papildinājumos pieteicēja precizēja prasījumu, lūdzot atzīt par prettiesisku Lēmumu un atzīt par prettiesisku Aģentūras faktisko rīcību, piemērojot Pabeigšanas likuma pārejas noteikumu 1.punktu Ministru kabineta 2007.gada 8.janvāra noteikumiem Nr.30 „Grozījumi Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likumā" (turpmāk – Noteikumi Nr.30), uzdot Aģentūrai noteikt nekustamā īpašuma vērtību atbilstoši Pabeigšanas likuma 8.panta pirmajai un otrajai daļai un Noteikumiem Nr.642 un uzdot Aģentūrai viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izmaksāt pieteicējai atlīdzinājumu par nodarīto zaudējumu, kā arī atmaksāt tiesas izdevumus.

Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[2.1] Aģentūra, apstiprinot Privatizācijas noteikumus, nav pareizi piemērojusi tiesību normas, kas regulē apbūvēta zemesgabala vērtības noteikšanu. Privatizācijas noteikumos Aģentūra nekustamā īpašuma vērtību ir noteikusi pēc sertificēta vērtētāja noteiktās zemesgabala un ēkas vērtības. Konkrētajā gadījumā apbūvēta zemesgabala vērtību nenoteica Valsts zemes dienests saskaņā ar Noteikumiem Nr.642, kā tas noteikts Pabeigšanas likuma 8.panta pirmajā daļā.

[2.2] Aģentūrai uz Privatizācijas noteikumu apstiprināšanas brīdi nebija skaidra nostāja par to, vai Noteikumi Nr.642 piemērojami arī gadījumos, kad kopā ar apbūvētu zemesgabalu privatizē uz tā esošās ēkas un būves, vai tie jāpiemēro tikai tad, ja apbūvētu zemesgabalu kā atsevišķu apbūvētu zemesgabalu privatizē tās ēkas vai būves īpašniekam, kura atrodas uz šā zemesgabala. Par minēto faktu liecina 2006.gada vasaras mēnešos Aģentūras vēršanās dažādās institūcijās, lai saņemtu atzinumus minētajā jautājumā.

[2.3] Pieteicēja, kaut arī nepiekrita, nevarēja iebilst Pabeigšanas likuma 8.panta pirmās daļas interpretācijai par privatizējamā valsts īpašuma objekta vērtētāju. Aģentūra Privatizācijas noteikumu 5.2.2.1.punktā iekļāva

normas, kas faktiski ierobežoja privatizācijas subjekta, kuram ir attiecīgā valsts īpašuma objekta pirmpirkuma tiesības, īstenot savas pirmpirkuma tiesības, jo jebkurš pirmpirkuma tiesīgā subjekta iebildums pret noteikumiem vai lūgums novērst kādu privatizācijas noteikumu neatbilstību faktiskajai situācijai noved pie pirmpirkuma tiesību zaudēšanas. To Aģentūra apstiprināja 2007.gada 3.oktobra vēstulē Nr.1.17/10064, paskaidrojot, ka pieteicējai „bija tiesības – izmantot vai neizmantot savas pirmpirkuma tiesības saskaņā ar Aģentūras apstiprinātajiem noteikumiem, pretējā gadījumā nekustamais īpašums tiktu pārdots izsolē".

Lai nezaudētu pirmpirkuma tiesības, pieteicēja bija spiesta iesniegt apliecinājumu tam, ka piekrīt Privatizācijas noteikumiem.

[2.4] Saskaņā ar Noteikumiem Nr.30 zemesgabals jāvērtē Valsts zemes dienestam saskaņā ar Noteikumiem Nr.642. Kad pieteicēja vērsās pie Aģentūras atbildīgā darbinieka, tad saņēma paskaidrojumu, ka pārvērtēšanas nenotiks, jo pieteicēja ir piekritusi Privatizācijas noteikumiem.

Aģentūra ir nepareizi piemērojusi Pabeigšanas likuma pārejas noteikumu 1.punktu.

[2.5] No Ekonomikas ministrijas 2007.gada 10.janvāra vēstules redzams, ka Noteikumu Nr.30 grozījumiem Pabeigšanas likuma 8.pantā ir jāpiemēro pārejas noteikumu 1.punkta 1. un 2.apakšpunkta nosacījumi.

Ar Noteikumu Nr.30 pieņemšanu, kas precizēja Pabeigšanas likuma 8.panta pirmo daļu, tika atzīts, ka dažādā apbūvētu zemesgabalu vērtības noteikšana (sertificēta vērtētāja noteiktā tirgus vērtība un Valsts zemes dienesta noteiktā vērtība privatizācijas vajadzībām) ir nelikumīga un ka visos gadījumos apbūvēta zemesgabala vērtība ir vienāda ar Valsts zemes dienesta noteikto vērtību privatizācijas vajadzībām.

[2.6] Aģentūra neievēroja Ekonomikas ministrijas vēstulē pausto Pabeigšanas likuma 8.panta piemērošanas kārtību. Aģentūra 2007.gada 18.janvāra lēmumā Nr.15/99 identiskā situācijā pieteicējas situācijai privatizējot īpašumu, ar vienīgo atšķirību, ka minētajā piemērā pirmpirkuma tiesīgā persona ir atsaukusi piekrišanu, izstrādāja jaunus objekta privatizācijas noteikumus, piemērojot Pabeigšanas likuma pārejas noteikumu 1.punktu un Noteikumus Nr.30. Aģentūra ir pieņēmusi virkni līdzīgu lēmumu.

[2.7] Aģentūra nav informējusi pieteicēju par to, kādas tiesības tai ir laikā, kad mainās Aģentūras darbība, pēc tiesību normas, kas regulē privatizācijas procesu, precizēšanas, tādējādi pārkāpjot Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta septītajā daļā noteikto.

Aģentūra nav nodrošinājusi, lai attiecībā pret dažādiem privatizācijas subjektiem, kuri atradās vienādos tiesiskos un faktiskos apstākļos, tiktu pieņemti vienādi lēmumi, kas ir pretrunā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 6.pantā noteikto.

Privatizācijas noteikumu 5.2.2.1.punktā noteiktais ir pretrunā ar APL $14.^{1}$ pantā noteikto procesuālā taisnīguma principu.

Minētās Aģentūras darbības pieteicējai ir nodarījušas zaudējumus.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 4.septembra spriedumu noraidīts pieteicējas pieteikums. Spriedumā norādīts turpmāk minētais.

[3.1] Lietā nav strīda par to, ka pieteicēja samaksāja visu 2007.gada 19.janvārī starp Aģentūru kā pārdevēju un pieteicēju kā pircēju noslēgtā Nomaksas pirkuma līguma summu. 2007.gada 22.februārī Aģentūras valde pieņēma lēmumu Nr.35/280, ar kuru nolēma uzskatīt objekta privatizāciju par pabeigtu. Līdz ar to pieteikumā norādītie atbildētāja lēmumi šajā privatizācijas procesā uzskatāmi par izpildītiem.

APL 70.panta trešā daļa noteic, ka administratīvais akts ir spēkā tik ilgi, līdz to atceļ, izpilda vai vairs nevar izpildīt sakarā ar faktisko vai tiesisko apstākļu maiņu. Saskaņā ar APL 82.panta pirmo daļu izpildītu administratīvo aktu var apstrīdēt, ja: 1) lēmums par apstrīdēto administratīvā akta tiesiskumu nepieciešams kādas privātpersonas tiesību aizsardzībai; 2) atlīdzinājuma pieprasīšanai saskaņā ar šī likuma 8.nodaļu; 3) lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

Pieteicēja pieteikuma papildinājumos ir norādījusi, ka pārsūdz Lēmumu atlīdzības (zaudējumu) pieprasīšanai no atbildētāja. No iepriekš norādītā izriet, ka Lēmums kā izpildīts ir spēku zaudējis un vairs nav atceļams. Līdz ar to tiesa pārbaudīs Lēmuma tiesiskumu saskaņā ar APL 84.pantu, kas noteic, ka administratīvais akts ir tiesisks, ja tas atbilst tiesību normām, bet prettiesisks – ja neatbilst tiesību normām.

No pieteicēja pieteikumā izteiktās argumentācijas ir secināms, ka pieteicējs Lēmuma prettiesiskumu saskata objekta pirkuma cenas noteikšanas neatbilstībā normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai, piemērojot zemesgabala vērtēšanas metodi, kas konkrētā situācijā, ņemot vērā tiesisko regulējumu, nebija jāpiemēro, kā arī pieteicējas neinformēšanā un liegumā izteikt iebildumus privatizācijas procesā attiecībā par zemesgabala vērtības noteikšanas metodes piemērošanu un tās rezultātā noteikto zemesgabala cenu.

[3.2] Saskaņā ar likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju” (turpmāk – Privatizācijas likums) 60.panta pirmo daļu zemesgabalu var privatizēt:

1) kā apbūvētu zemesgabalu kopā ar privatizējamo valsts vai pašvaldības īpašuma objektu, kas atrodas uz šā zemesgabala;

2) kā apbūvētu zemesgabalu, ja īpašuma objekts, kas atrodas uz šā zemesgabala, iegūts šajā likumā vai citos likumos un normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā;

3) kā neapbūvētu zemesgabalu.

Minētā likuma panta otrā daļa noteic, ja zemesgabals tiek privatizēts kopā ar privatizējamo objektu, tie veido lietu kopību kā vienotu privatizējamo valsts vai pašvaldības īpašuma objektu, savukārt trešā daļa noteic, ka, ja zemesgabals tiek privatizēts kā atsevišķs apbūvēts zemesgabals jau privatizēta valsts vai pašvaldības īpašuma objekta

īpašniekam, šis zemesgabals kopā ar privatizēto valsts vai pašvaldības īpašuma objektu veido lietu kopību.

No minētajām tiesību normām secināms, ka likumdevējs apbūvētu zemesgabalu privatizāciju ir izdalījis atsevišķās grupās pēc īpašuma objekta, kas atrodas uz zemesgabala, īpašnieka: privātpersonas īpašums un valsts vai pašvaldības īpašums. Zemesgabals, uz kura atrodas valsts vai pašvaldību īpašuma objekts, nodots privatizācijai kopā ar privatizējamo objektu, veido lietu kopību kā vienotu īpašuma objektu. Līdz ar to secināms, ka apbūvēts zemesgabals, uz kura atrodas valsts vai pašvaldību īpašuma objekts, un kurš tiek nodots privatizācijai kopā ar šo objektu, privatizējams kā lietu kopība - valsts vai pašvaldību īpašuma objekts. Atbilstoši piemērojamas tās tiesību normas, kas nosaka valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizācijas kārtību, tajā skaitā, arī privatizējamā objekta vērtības noteikšanas kārtību. Tiesa atzīst, ka nav pamatoti izdalīt no privatizējamā valsts īpašuma objekta kā lietu kopības zemesgabalu un privatizācijas procesā tam piemērot atšķirīgu tiesisko regulējumu.

Tiesa pievienojas Tieslietu ministrijas paustajam viedoklim 2006.gada 8.augusta vēstulē Nr.1-7.7/3174 „Par zemes gabala vērtēšanas kārtību" (*lietas 26.-27.lapa*), ka Pabeigšanas likumā likumdevējs ir skaidri nošķīris trīs iespējamos privatizācijas priekšmetus – valsts vai pašvaldību īpašuma objekts, apbūvēts zemesgabals un neapbūvēts zemesgabals. Paplašināta tiesību normu iztulkošana, kuras rezultātā regulējums, kas nepārprotami attiecināts uz vienu konkrētu privatizācijas priekšmetu, tiek piemērots arī citam privatizācijas priekšmetam, ir iespējama tikai tādā gadījumā, ja tam pastāv īpašs pamatojums. Gadījumos, kad apbūvēts zemesgabals tiek privatizēts valsts vai pašvaldību īpašuma objekta sastāvā, uz tā esošās ēkas ir apvienotas vienā īpašumā ar zemi. Līdz ar to nav nekāda pamata uzskatīt, ka pastāv attiecīgs tiesību normas mērķis, kas attaisnotu Pabeigšanas likuma 8.pantā ietvertā speciālā normatīvā regulējuma paplašinātu iztulkošanu, attiecinot to arī uz tādu apbūvētu zemesgabalu vērtēšanu, kas ir iekļauti privatizējama valsts vai pašvaldības īpašuma objekta sastāvā. Šāds īpašs normatīvs regulējums tika ieviests ar Ministru kabineta 2007.gada 8.janvāra ārkārtas sēdē (prot.Nr.2; 6§) Latvijas Republikas Satversmes 81.panta kārtībā pieņemtajiem Noteikumiem Nr.30. Noteikumu Nr.30 3.punkts noteic, ka Pabeigšanas likuma 8.panta pirmā daļa aiz vārdiem „apbūvēta zemesgabala" jāpapildina ar vārdiem „(atsevišķs apbūvēts zemesgabals un apbūvēts zemesgabals kopā ar privatizējamo valsts vai pašvaldību īpašuma objektu)".

[3.3] Juridiskajā literatūrā atzīts, ka atbilstoši tiesību normu intertemporālās piemērojamības principam no vienas puses, agrākā tiesību norma līdz ar šādas jaunas tiesību normas spēkā stāšanās brīdi zaudē spēku, pamatojoties uz principu *lex posteriori derogat legi priori* (ja konstatēta pretruna starp vienāda juridiska spēka normatīvajiem aktiem, spēkā ir jaunākais normatīvais akts). Taču no otras puses, tiesību normas spēka zaudēšana pati par sevi nenozīmē arī tās nepiemērojamību (*E.Kalniņš,*

Tiesību normu spēkā esamība un intertemporālā piemērojamība, Likums un tiesības, 2000., Nr.7., 218.lpp.). Publiskajās tiesībās jaunā tiesību norma parasti ir piemērojama tiem apstākļiem, kuri radušies pirms, bet turpinās pēc jaunās tiesību normas spēkā stāšanās (ievadītiem jeb turpinātiem apstākļiem), respektīvi, jaunajai tiesību normai ir tūlītējs spēks. Jaunajai tiesību normai ir uz priekšu vērts spēks un tā ir piemērojama nākamiem apstākļiem. Līdz ar to pēc būtības vienīgi noteikumi par tiesību normas atpakaļvērstu spēku uzlūkojami kā izņēmums no šī principa (*turpat, 219.lpp.*). Šādam viedoklim savā praksē jau vairākkārt ir pievienojies Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments (turpmāk arī – Senāts) (*sk. Senāta 2005. gada 11. janvāra sprieduma lietā Nr. SKA-13 11. punktu un 2006. gada 14. februāra sprieduma lietā Nr. SKA-23 13. punktu*). Vienlaikus šajos nolēmumos Senāts arī uzsvēris, ka likumdevējs šim principam attiecībā uz konkrētām normām var noteikt izņēmumus. Tādēļ pie jebkuriem apstākļiem iestādei un tiesai vispirms ir jānoskaidro, vai likumdevējs nav noteicis izņēmuma gadījumus no šī judikatūrā un tiesību literatūrā akceptētā principa, citiem vārdiem sakot, vai likumdevējs jau nav devis skaidru risinājumu šādai situācijai. Vērtējot šo jautājumu, iestādei un tiesai reizē arī jāņem vērā, ka šaubu gadījumā vienmēr piemērojams vispārējais princips. Ja likumdevējs nav devis skaidru risinājumu šādai situācijai, iestādei un tiesai ir jāpiemēro vispārējais princips par tiesību normas piemērojamību publiskajās tiesībās, tas ir, jāpieņem, ka šai tiesību normai ir tūlītējs spēks (*sk. Senāta 2006.gada 16.maija sprieduma lietā Nr. SKA-168 16. un 18.punktu*).

Kā iepriekš norādīts, jēdziena „apbūvēts zemesgabals" skaidrojums Pabeigšanas likuma 8.panta pirmajā daļā tika ieviests ar Noteikumu Nr.30 3.punktu un stājās spēkā 2007.gada 10.janvārī. Ņemot vērā iepriekš norādīto par tiesību normas spēku laikā, secināms, ka grozījumi Pabeigšanas likuma 8.pantā piemērojami ar 2007.gada 10.janvāri un ir attiecināmi arī uz konkrēto privatizācijas procesu. Piemērojamā tiesību norma parasti ir piemērojama tiem apstākļiem, kuri radušies pirms, bet turpinās pēc jaunās tiesību normas spēkā stāšanās, taču tai nav atpakaļejoša spēka. Privatizējamā objekta vērtēšanas metode tika izvēlēta un objekta cena tika noteikta pirms minēto grozījumu ieviešanas. Līdz ar to atzīstams, ka Aģentūras valdes lēmumi šajā procesā, kas attiecas uz zemesgabala vērtības noteikšanu un noteikto cenu, ar minētās tiesību normas jauno redakciju nav zaudējuši spēku un attiecīgo lēmumu izdevējam – Aģentūras valdei – tie nebija jāatceļ. Taču, ņemot vērā apstākļus, ka privatizācijas process tiesisko apstākļu izmaiņas brīdī nebija pabeigts, vēl nebija parakstīts Nomaksas pirkuma līgums par objekta pirkumu, pieteicējai bija tiesības vērsties pie atbildētāja ar iebildumiem par noslēdzamo nomaksas pirkuma līgumu un tajā ietverto objekta cenu. Pieteicēja nav iesniegusi pierādījumus, ka laika periodā no 2006.gada 10.janvāra līdz konkrētā privatizācijas procesa pabeigšanas brīdim būtu vērsusies pie atbildētāja ar iebildumiem par tiesisko apstākļu maiņu, kas skar pieteicējas tiesības konkrētajā privatizācijas procesā. Arī no atbildētāja sniegtajiem rakstveida

paskaidrojumiem izriet tieši pretējais, ka pieteicēja tikusi informēta par iespēju neparakstīt objekta pirkuma līgumu un par iespēju mainīt objekta cenu sakarā ar Noteikumu Nr.30 izdošanu, bet pati pieteicēja ir steidzinājusi objekta pirkuma līguma noslēgšanu, atsaucoties uz savām biznesa interesēm.

[3.4] Attiecībā par pieteicējas argumentu par Privatizācijas noteikumos iekļautajām normām, kas liedza pieteicējai iebilst pret noteikto objekta vērtību, tiesa paskaidro, ka saskaņā ar Privatizācijas likuma 7.panta piekto daļu, Aģentūras valdes un tās pilnvarotu institūciju lēmumus, kas aizskar kādas personas intereses, šī persona var pārsūdzēt tiesā. Tādējādi pieteicējai bija tiesības pārsūdzēt Privatizācijas noteikumus tiesā. Pieteikuma iesniegšana tiesā par administratīvā akta atcelšanu saskaņā ar APL 185.panta pirmo daļu aptur administratīvā akta darbību no dienas, kad pieteikums saņemts tiesā. Līdz ar to pieteicējai bija iespējas, neatsakoties no privatizācijas tiesībām, apturēt konkrēto privatizācijas procesu līdz strīdus jautājuma par piemērojamajām tiesību normām objekta vērtības noteikšanai atrisināšanai tiesā.

[4] Administratīvajā rajona tiesā 2008.gada 23.septembrī saņemta pieteicējas apelācijas sūdzība par Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 4.septembra spriedumu. Apelācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[4.1] Tiesas sprieduma motivācija ir pretrunā ar likuma „Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta izdoto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību" 7.pantu. Līdz ar Noteikumu Nr.30 spēkā stāšanās brīdi pieteicēja ieguva šajos noteikumos noteiktās tiesības, tas ir, uz īpašas kārtības piemērošanu zemesgabala privatizācijai.

[4.2] Nav nekāda pamata prezumpcijai, ka Noteikumu Nr.30 normas nav attiecināmas uz pieteicēju tikai tādēļ, ka jau pirms Noteikumu Nr.30 izdošanas bija pieņemts lēmums par Privatizācijas noteikumu apstiprināšanu.

[4.3] Aģentūras pienākums bija līdz nekustamā īpašuma pirkuma līguma noslēgšanai veikt darbības, kas vērstas uz jaunā tiesiskā regulējuma piemērošanu, tas ir, izdarīt Privatizācijas noteikumos attiecīgas izmaiņas, lai saskaņotu tos ar Noteikumu Nr.30 normām par apbūvēta zemesgabala privatizāciju.

[4.4] Neviens tiesību akts neuzliek personai pienākumu īpaši vērst iestādes uzmanību uz izmaiņām personas tiesību un pienākumu normatīvajā regulējumā. Likumdevējs nav saistījis Noteikumu Nr.30 3.punkta piemērošanu ne ar kādiem īpašiem termiņiem vai procedūrām, kuru ievērošana būtu nepieciešama privātpersonai. Līdz ar to persona nevar zaudēt savas no likuma izrietošās tiesības tikai tādēļ, ka tā nav attiecīgi par to informējusi iestādi.

[4.5] Nav ievērots ne labas pārvaldības princips, ne pienākums informēt privātpersonu par savu darbību. Lietā nav pierādījumu, ka

pieteicējai būtu paziņots par normatīvo aktu izmaiņām un iespējamajiem risinājumiem.

[4.6] Tiesa nav devusi vērtējumu lietas materiālos esošajām ziņām par to, ka virknei privatizācijas objektu pēc Noteikumu Nr.30 pieņemšanas ar īpašiem Aģentūras lēmumiem grozīti privatizācijas noteikumi atbilstoši Noteikumu Nr.30 normām par apbūvētu zemesgabalu privatizāciju. Šis fakts liecina par APL 6.panta pārkāpumu.

[4.7] Nav saprotama atsaukšanās uz Tieslietu ministrijas 2006.gada 8.augusta vēstuli Nr.1-7.7/3174. Saeimas juridiskā biroja atzinumā, tieši pretēji, norādīts uz pastāvošo interpretācijas problēmu un sniegts Tieslietu ministrijas viedoklim pretējs viedoklis. Tiesai nav pamata izmantot Tieslietu ministrijas viedokli strīdu normas iztulkošanā, jo šis viedoklis neatbilst Ministru kabineta un Saeimas kā likumdevēja gribas izteikumam.

[4.8] Pieteicēja bija spiesta noslēgt ar Aģentūru līgumu, kurā iekļautie maksājumi par vismaz Ls 300000 pārsniedz maksājumu apjomu, kāds pieteicējai būtu jāveic atbilstoši pirkuma līguma slēgšanas brīdī spēkā esošajiem tiesību aktiem. Šādu rīcību aizliedz Civillikuma 2391.pants. Tāpat attiecībā uz pirkuma līgumu ir attiecināms Civillikuma 2369.pants.

[5] 2008.gada 27.oktobrī Administratīvajā apgabaltiesā saņemti Aģentūras paskaidrojumi, kuros norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Prasījums atzīt par prettiesisku Lēmumu ir nepamatots, jo tam nav nekāda sakara ar pieteikumā un apelācijas sūdzībā izvirzītajiem apsvērumiem.

Lēmums nevar tikt uzskatīts par prettiesisku, jo ir pieņemts atbilstoši tiesību normām un likumā Privatizācijas likumā noteiktā privatizācijas procesa ietvaros.

[5.2] Nekustamā īpašuma cena ir noteikta Privatizācijas noteikumos, kurus pieteicēja nekad nav pārsūdzējusi, kaut gan šādu iespēju paredz Privatizācijas likuma 7.panta piektā daļa.

[5.3] Aģentūras 2006.gada 21.novembra lēmums Nr.212/1479 par privatizācijas noteikumu apstiprināšanu un Lēmums ir divi patstāvīgi administratīvi akti, tie ietilpst divos patstāvīgos privatizācijas procesa posmos ar atšķirīgiem mērķiem un ir atsevišķi pārsūdzami.

Lēmuma tiesiskuma izvērtēšana nevar tikt saistīta ar pieteikumā izvirzītajām pretenzijām par nekustamā īpašuma pirkuma cenas noteikšanas kārtību, kā arī tā regulējuma ietvari nevar tikt paplašināti saistībā ar jautājumiem par nekustamā īpašuma pirkuma cenas noteikšanu.

[5.4] Līdz nekustamā īpašuma Privatizācijas noteikumu apstiprināšanai saņemtie kompetentu institūciju viedokļi liecināja, ka Pabeigšanas likuma 8.panta normas nav attiecināmas uz zemesgabalu privatizāciju valsts īpašuma objektu sastāvā, kas atbilda arī Aģentūras veiktajai tiesību normu interpretācijai un līdzšinējai privatizācijas praksei.

Saeimas Juridiskais birojs nesniedz oficiālus likuma normu skaidrojumus, tāpēc atbilde vērtējama tikai kā viedoklis, kas pie tam ir pretrunā ar citu institūciju viedokli.

[5.5] Aģentūra piekrīt tiesas dotajam vērtējumam par Noteikumu Nr.30 piemērošanas iespējamību attiecībā uz nekustamo īpašumu.

[5.6] Pieteicējas pieminētajos valsts īpašuma objekta privatizācijas gadījumos, privatizācijas subjekti neatradās ar pieteicēju vienādos tiesiskos un faktiskos apstākļos. Tādējādi Aģentūra nav pieļāvusi vienlīdzības principa pārkāpumu.

[5.7] Pieteikumā pieteicēja lūdza atlīdzināt nodarīto zaudējumu, savukārt apelācijas sūdzībā pieteicēja pamatojas uz Civillikuma pantiem, kas regulē citas civiltiesiskās attiecības – prasījumus no netaisnas iedzīvošanās. Līdz ar to pieteicēja nav tiesīga apelācijas instancē mainīt savu pieteikumu tā, ka mainās tā tiesiskā būtība un pamatojums.

Līdz pat apelācijas instancei pieteicēja nav izpratusi kāda rakstura mantisks kaitējums tai ir radies un vai vispār ir radies un kāds ir tā tiesiskais pamatojums.

Prasījums par mantisko zaudējumu atlīdzināšanu neiztur kritiku, jo Aģentūra nav rīkojusies prettiesiski uz nekustamā īpašuma sastāvā ietilpstošā zemesgabala cenas noteikšanu.

[5.8] Pieteicējai bija informācija, lai tā spētu pieņemt lēmumus un darbotos tā, lai samazinātu vai novērstu zaudējumus, tomēr tā neievēroja APL 96.panta nosacījumus.

Pieteicēja nav iesniegusi nevienu pierādījumu, ka tai būtu radušies mantiskie zaudējumi Ls 342 794,34 apmērā.

[6] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis uzturēja apelācijas sūdzību, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem.

Atbildētāja pārstāvis apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[8] APL 307.panta ceturtā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šajā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Administratīvā apgabaltiesa, izvērtējot lietas apstākļus, atzīst, ka Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 4.septembra spriedumā ietvertais pamatojums (sk. šā sprieduma [3] punktu) ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa pievienojas sprieduma motivācijai.

Administratīvā apgabaltiesas atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība ir noraidāma kā nepamatota turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[9] Senāts savā praksē jau vairākkārt ir uzsvēris, ka privatizācijas process ir ar publiski tiesisku mērķi – valstij un pašvaldībai ir pienākums valstī notiekošās ekonomiskās reformas ietvaros noteiktā laikā veikt īpašuma objektu privatizāciju, kuras rezultātā mainās privatizējamā valsts vai pašvaldības īpašuma objekta īpašnieks. Administratīvais process privatizācijā iesākas ar privatizācijas ierosinājuma iesniegšanu un parasti beidzas ar privatizāciju veicošās iestādes administratīvo aktu, ar kuru noteikta privatizēt tiesīgā persona un uz kura pamata tiek noslēgts privāttiesisks līgums *(sk. Senāta 2007.gada 12.marta lēmuma lietā Nr.SKA-260/2007 9.punktu; 2007.gada 23.maija lēmuma lietā Nr.SKA-251/2007 9.punktu; 2008.gada 7.marta lēmuma lietā Nr.SKA-152/2008 14.punktu)*. Tādējādi tiek sasniegts privatizācijas mērķis – par valsts vai pašvaldības īpašuma objekta īpašnieku kļūst privātpersona.

Privatizācijas procesā, lai varētu pieņemt galīgo lēmumu par to jautājumu, kura dēļ process uzsākts, atbilstoši likuma regulējumam ir jāveic vairākas secīgas darbības, jāpieņem atsevišķi lēmumi. Privatizācijas kārtība var atšķirties, ņemot vērā to, kāds objekts tiek privatizēts, piemēram, valsts īpašuma objekts, neapbūvēts zemesgabals vai apbūvēts zemesgabals.

[10] Izskatāmajā gadījumā pieteicējai atbilstoši Privatizācijas likuma 17.panta pirmās daļas noteikumiem bija pirmpirkuma tiesības uz nekustamo īpašumu.

Privatizācijas likuma 25.panta paredz, ka ne vēlāk kā nedēļas laikā pēc valsts īpašuma objekta privatizācijas noteikumu apstiprināšanas Privatizācijas aģentūra piedāvā personām, kurām ir pirmpirkuma tiesības (17.pants), noslēgt privatizējamā objekta pirkuma līgumu saskaņā ar apstiprinātajiem valsts īpašuma objekta privatizācijas noteikumiem, ierakstītā vēstulē izsūtot tām šos noteikumus. Personām, kurām ir pirmpirkuma tiesības, jādod atbilde mēneša laikā no ierakstītās vēstules saņemšanas brīža. Ja persona, kurai ir pirmpirkuma tiesības, nedod atbildi noteiktajā termiņā, tās pirmpirkuma tiesības izbeidzas un Privatizācijas aģentūra veic šā likuma 26.pantā noteiktās darbības.

Nav strīda, ka pieteicēja kā persona, kurai ir pirmpirkuma tiesības, ir iesniegusi Aģentūrai apliecinājumu par nekustamā īpašuma privatizāciju saskaņā ar apstiprinātajiem Privatizācijas noteikumiem. Līdz ar to Aģentūrai bija pamats pieņemt Lēmumu (*lietas 24.-25.lapa, I sējums*) un uzaicināt pieteicēju slēgt pirkuma līgumu (*lietas 163.lapa, I sējums*).

[11] Posmā starp Lēmuma pieņemšanu un Nomaksas pirkuma noslēgšanu (*lietas 26.-35.lapa, I sējums*), proti 2007.gada 10.janvārī, stājās spēkā grozījumi Pabeigšanas likuma 8.panta pirmajā daļā, ar kuriem 8.panta pirmā daļu aiz vārdiem „apbūvēta zemesgabala" tika papildināta ar vārdiem „(atsevišķs apbūvēts zemesgabals un apbūvēts zemesgabals kopā ar privatizējamo valsts vai pašvaldību īpašuma objektu)".

No pieteikuma un apelācijas sūdzības Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pieteicēja uzskata, ka pēc minētas tiesību normas spēkā stāšanās

Aģentūrai bija jāveic pieteicējai privatizējamā nekustamā īpašumā sastāvā ietilpstošā zemesgabala vērtības pārvērtēšana atbilstoši Pabeigšanas likuma 8.panta pirmās un otrās daļas noteikumiem.

Kā jau norādīja pirmās instances tiesa savā spriedumā, pieņemot grozījumus Pabeigšanas likuma 8.panta pirmajā daļā, likumdevējs neparedzēja izņēmumus, kā šī tiesību norma piemērojama. Līdz ar to Aģentūrai bija pamats vadīties no Pabeigšanas likuma pārejas noteikumu 1.punkta, ka likuma 8.panta noteikumi par cenas noteikšanas kārtību nav piemērojams, ja valsts īpašuma objekta privatizācijas noteikumi līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai nosūtīti personai, kurai ir pirmpirkuma tiesības, un šī persona privatizācijas noteikumos paredzētajā termiņā iesniedz Aģentūrai apliecinājumu, ka piekrīt privatizēt valsts īpašuma objektu saskaņā ar šiem privatizācijas noteikumiem. Pieteicēja izskatāmajā gadījumā bija Privatizācijas noteikumos paredzētajā termiņā iesniegusi Aģentūrai apliecinājumu, ka piekrīt privatizēt valsts īpašuma objektu saskaņā ar Privatizācijas noteikumiem un bija jau pieņemts Lēmums. Tā kā pieteicēja savu apliecinājumu neatsauca, tad Aģentūrai nebija pamata atcelt Lēmumu un arī Privatizācijas noteikumus.

Nav pamata secināt, ka attiecībā pret pieteicēju būtu pārkāpts vienlīdzības princips, jo pieteicējas pieteikumam pievienotajos Aģentūras lēmumos (*lietas 175.-181., 185.lapa, I sējums*) privatizācijas subjektu neatradās vienādos apstākļos ar pieteicēju. Dažos no gadījumiem tika saņemts privatizācijas subjekta iesniegums par privatizācijas apliecinājuma atsaukšanu un lūgums grozīt privatizācijas noteikumus vai arī privatizācijas subjekti nebija iesnieguši savus apliecinājumus.

[12] Pieteikuma papildinājumos pieteicēja ir lūgusi atlīdzināt pieteicējai privatizācijas procesā nodarītos zaudējumus, kas radušies nepareizi nosakot apbūvēta zemesgabala vērtību privatizācijas vajadzībām.

Lai gan pirmās instances tiesa sprieduma motīvos nav vērtējusi minēto prasījumu, pieteicējas pieteikums ir noraidīts pilnībā, tātad arī daļā par atlīdzinājumu, jo atlīdzinājums ir saistāms kopā ar pieteikuma priekšmetu – Lēmuma tiesiskuma izvērtējumu.

APL 92.pants noteic, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Lai konstatētu tiesības uz atlīdzinājumu administratīvajā procesā, tiesai ir nepieciešams konstatēt vairākus priekšnoteikumus: pret konkrēto personu (pieteicēju) vērsta iestādes prettiesiska rīcība (prettiesisks administratīvais akts), objektīvi pastāvoši zaudējumi, kā arī jākonstatē savstarpējs cēlonisks sakars, starp šiem abiem priekšnoteikumiem.

Tā kā izskatāmajā gadījumā tiesa nekonstatē Lēmuma un privatizācijas procesa prettiesiskumu, nav pamata lemt par zaudējumu atlīdzinājumu.

Pieteicēja nepamatoti apelācijas sūdzībā atsaucas uz Civillikuma 2369. un 2391.pantiem, jo minētās tiesību normās nav attiecināmas uz administratīvajā procesā nodarīto zaudējumu izvērtējumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.pantu un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Jureks un Ko" pieteikumu par valsts akciju sabiedrības „Privatizācijas aģentūra" 2006.gada 20.decembra lēmuma Nr.231/1655 atcelšanu un zaudējumu atlīdzinājumu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	*(paraksts)*	L.Slica
Tiesneši	*(paraksts)*	Ļ.Kušnire
	(paraksts)	M.Vīgants

NORAKSTS PAREIZS
Rīgā, 20.03.2009.
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese L.Slica